

การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น
สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง

นางสาววิลาสินี สิงห์ศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974 - 631 -955 -8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1669868X

A STUDY OF THE OPERATION OF ACADAMIC TASKS IN
OUTSTANDING SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE SECONDARY EDUCATION DIVISION,
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN CENTRAL REGION

Miss Wilasinee Singhasiri

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974 - 631 - 955 - 8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น
สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง
โดย นางสาววิลาสินี สิงห์ศิริ
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

Santi Boonwattana

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

บุญมี เณรชอด

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรชอด)

วิลาสินี สิงห์ศิริ : การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัด
กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง (A STUDY OF THE OPERATION OF
ACADEMIC TASKS IN OUTSTANDING SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE SECONDARY EDUCATION DIVISION, THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION IN CENTRAL REGION) อ.ที่ปรึกษา: รศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 362 หน้า.
ISBN 974-631-955-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้าน
วิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง โดยใช้
แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง แบบสอบถาม และแบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหาร-
โรงเรียน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านวิชาการดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการให้
สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร มีการจัดประชุมชี้แจง หรือประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตร
และการจัดทำแผน มีระบบสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อการวางแผน มีแผนงานและโครงการรองรับนโยบาย
ของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน หลักการและจุดหมายของหลักสูตร มีการติดตาม
ผลการดำเนินงานจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ และผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา 2) การ
จัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ จัดตามวุฒิการศึกษา ความสามารถ และประสบการณ์ของครู มีการติดตามผล
การดำเนินงานโดยพิจารณาผลการปฏิบัติงาน สังเกตการปฏิบัติงาน และการนิเทศงานวิชาการ 3) การพัฒนา
บุคลากร มีการส่งครูเข้ารับการอบรม และศึกษาดูงานที่หน่วยงานอื่นจัด และจัดให้มีเอกสาร ตำราเพื่อการ
ค้นคว้า มีการติดตามผลการดำเนินงานจากการสังเกตการปฏิบัติงาน และพิจารณาผลการปฏิบัติงานของ
บุคลากร 4) การจัดสื่อการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อขึ้นใช้เอง และใช้สื่อการเรียนการสอน
เป็นประจำ โดยให้ครูเข้าอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์
ให้เพียงพอ และสะดวกต่อการใช้ มีการติดตามประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยการสอบถาม และ
สังเกตการสอนของครู 5) การจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เน้นการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี
มีงบประมาณเพื่อการจัดซื้อและซ่อมแซม มีสถานที่ให้บริการเป็นสัดส่วน 6) การจัดการเรียนการสอนมีการ
ทำแผนการสอน และเตรียมสื่อการเรียนการสอน โดยจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในห้องเรียนมาช่วยประกอบ
การเรียนการสอน 7) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คำนึงถึงนโยบายของกรมสามัญศึกษา ความต้องการ
ของนักเรียน และความพร้อมของโรงเรียน มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม 8) การวัดผล
และประเมินผล มีการวัดผลหลาย ๆ วิธีให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด มีการนำผลการวัดผลไปเป็นข้อมูลในการ
สอนซ่อมเสริมและสอบแก้ตัว และปรับปรุงการสอนของครู

ปัญหาสำคัญของโรงเรียนส่วนใหญ่ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุ
ครุภัณฑ์ และบุคลากรของโรงเรียน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์และพัฒนาศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C642412 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD: OPERATION / ACADEMIC TASKS / OUTSTANDING SECONDARY SCHOOLS /
CENTRAL REGION

WILASINEE SINGHASIRI : A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS IN
OUTSTANDING SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE SECONDARY
EDUCATION DIVISION, THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN CENTRAL
REGION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VALAIRAT BOONSWASDI, 362 pp.
ISBN 974-631-955-8

The purpose of this research was to study the operation of academic tasks and its significant problems in outstanding secondary schools in central region through structured interview, questionnaires, and documentary analysis. Interviewees were the schools administrators and the Department Heads answered the questionnaires. The data were analysed by using content analysis, frequency and percentage.

Research findings were as follows:

The majority of these schools (1) were academically administered to meet the principles and objectives of the curriculum by organizing meetings and workshops to inform the teachers of the curriculum and to prepare operation plans, providing information for planning, setting up plans and projects to serve the schools policy relevant to their problems as well as the principles and objectives of the curriculum, and following up the consequence from academic operation schedules and reports handed up through administrative channel. (2) assigned the teachers with responsibility regarding their educational background, abilities and experiences, and followed up by considering the result of the operation, the performance under observation, and academic supervision. (3) improved the teachers' abilities by encouraging them to attend training courses to visit other educational institutes, provided them with textbooks, and followed up the consequence by observing, considering the performance. (4) encouraged the teachers to produce and regularly use instructional medias by supporting them to attend any courses and seminars about instructional media construction held by various educational institutes, provided them with sufficient educational materials which were convenient for them to use, and followed up and evaluated the use of instructional medias by observing teachers' teaching methods. (5) maintained any facilities and instructional materials by budgeting for purchasing and repairing them, and provided service units. (6) prepared lesson plans, and provided local instructional medias. (7) organised extra curricula activities with regards to the policy of the General Education Department, the students' need and the schools' readiness, and set an operational schedule of each activity. (8) implemented different testing and evaluating methods suitable with each objective, and took the consequence of evaluation to be information for preparing remedial lessons and improving teachers' teaching methods

The significant problems faced by most of these schools were inadequacies of budgets, buildings, materials, facilities, and teachers.

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ลายมือชื่อนิติศ *N. Singhasiri*

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *V. Boonswasdi*

ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ในภาควิชาบริการการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ ประสาทความรู้และประสบการณ์ให้ด้วยดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และให้ ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือวิจัย

กราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาทุกท่าน ที่กรุณาให้ ข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง

กราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา ทั้งที่สกลนคร ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย และขอบคุณ เพื่อน ๆ ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสุพong วันวงษ์ คุณพัชนี บุระพันธ์ และคุณจารุวรรณ แก่นทรัพย์ ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดียิ่ง

วิลาสินี สิงห์ศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ.....	8
ขอบเขตของงานวิชาการ.....	10
การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร.....	14
การจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่.....	24
การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา.....	29
การจัดสื่อการเรียนการสอน.....	31
การจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน.....	38
การจัดการเรียนการสอน.....	47
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	56
การดำเนินการด้านการวัดผลและประเมินผล.....	62
การคัดเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง.....	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70

บทที่ ๔

3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	73
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	77
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล.....	79
ตอนที่ 2 การดำเนินงานและปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านวิชาการของ โรงเรียน.....	85
ตอนที่ 3 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการ ในโรงเรียน.....	254
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	267
สรุปผลการวิจัย.....	267
อภิปรายผล.....	275
ข้อเสนอแนะ.....	288
รายการอ้างอิง.....	290
ภาคผนวก.....	297
ประวัติผู้เขียน.....	362

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	74
2. จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	76
3. สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	79
4. สถานภาพของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	82
5. การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของ หลักสูตร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	86
6. การดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	100
7. การดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน.....	105
8. การดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	113
9. การดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	120
10. การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน.....	128
11. การดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	136
12. การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน.....	142
13. การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของ หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	149
14. การดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	156
15. การดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน.....	159

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16. การดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	161
17. การดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	166
18. การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	169
19. การดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	175
20. การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	180
21. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	187
22. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการ และจุดหมายของหลักสูตร สำเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	198
23. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ สำเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	204
24. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สำเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	207
25. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน สำเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	212
26. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน สำเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	217
27. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน สำเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	219

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
28. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สาเหตุ และการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	224
29. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล สาเหตุ และการแก้ไข ที่ได้ดำเนินการไปแล้วของผู้บริหารโรงเรียน.....	228
30. ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง.....	233
31. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการจากการวิเคราะห์เอกสาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	255